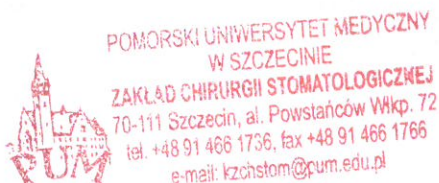

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

Zakład Chirurgii Stomatologicznej
Kierownik: dr hab. n. med. Grzegorz Trybek
al. Powstańców Wielkopolskich 72, 71-111 Szczecin
tel.: 91 4661736, fax: 91 4661766, e-mail: kzchstom@pum.edu.pl

Szczecin, 2019.02.11.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej lek. dent. Jakuba Hadzika

pt. „Ocena efektywności leczenia z zastosowaniem krótkich implantów stomatologicznych w rehabilitacji pacjentów z atroficzną bazą apikalną.”

Promotor: Prof. zw. dr hab. n. med. Marzena Dominiak

Przedstawiona mi do oceny dysertacja została napisana pod kierunkiem prof. dr hab. n. med. Marzeny Dominiak z Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. Podstawę niniejszej rozprawy nie stanowi typowa monografia, lecz zbiór spójnych tematycznie artykułów, opublikowanych w recenzowanych czasopismach naukowych o łącznym IF równym 6,329. Doktorant umiejętnie połączył trzy publikacje w jeden cykl stanowiący rozprawę doktorską, który opatrzył wstępem uzasadniającym wybór problemu naukowego, jakim postanowił się zająć oraz precyzyjnie wprowadzającym czytelnika w zagadnienia będące tematem przeprowadzonych badań.

Zbiór artykułów pod wspólnym tytułem: „Ocena efektywności leczenia z zastosowaniem krótkich implantów stomatologicznych w rehabilitacji u pacjentów z atroficzną bazą apikalną”, stanowi integralną całość i porusza aktualną problematykę zastosowania krótkich implantów zębowych.

W skład cyklu prac wchodzi następujące publikacje:

1. „*Short implants and conventional implants in the residual maxillary alveolar ridge: a 36-month follow-up observation.*”
2. „*The influence of the crown-implant ratio on the crestal bone level and implant secondary stability: 36-month clinical study.*”
3. „*Comparative evaluation of the effectiveness of the implantation in the lateral part of the mandible between short tissue level (TE) and bone level (BL) implant systems.*”

Celem cyklu artykułów była ocena efektywności zastosowania krótkich implantów stomatologicznych w leczeniu pacjentów ze znacznym zanikiem wyrostka zębodołowego. Doktorant jest pierwszym autorem we wszystkich zaprezentowanych publikacjach oraz miał największy wkład w powstawanie artykułów, co zostało potwierdzone odpowiednimi oświadczeniami dołączonymi do dysertacji. Badania zostały przeprowadzone w Katedrze i Zakładzie Chirurgii Stomatologicznej Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. Na przeprowadzenie eksperymentów medycznych stanowiących podstawę dysertacji doktorant uzyskał zgody Komisji Bioetycznej nr KB-587/2012; KB-430/2012; KB-572/2018.

Temat zastosowania krótkich implantów poruszony w pracy doktorskiej jest tematem aktualnym i obecnie skąpo opisanym w literaturze medycznej. Dlatego dobór jego przez lek. dent. Jakuba Hadzika jest uzasadniony a przeprowadzone 36 miesięczne obserwacje stanowią niebywale wartościowy materiał badawczy.

W pierwszej publikacji: „*Short implants and conventional implants in the residual maxillary alveolar ridge: a 36-month follow-up observation.*” zostało poddane ocenie zastosowanie krótkich implantów w szczęce jako metody alternatywnej do konwencjonalnych implantów zębowych, które wymagały wykonania podniesienia dna zatoki szczękowej. Do badania zostali zakwalifikowani pacjenci podzieleni na dwie grupy badawcze, liczące po 15 osób. W grupie 1 zostały zastosowane konwencjonalne implanty zębowe, implantacja była poprzedzona zabiegiem podniesienia dna zatoki szczękowej z dojścia bocznego z zastosowaniem ksenogennego przeszczepu kostnego. Natomiast u pacjentów z grupy 2 zostały zastosowane krótkie implanty zębowe umieszczone bez zabiegu podniesienia dna zatoki szczękowej. Nie wykazano istotnych statystycznie różnic w MBL między obiema grupami. Zgodnie z wynikami doktorant wysnuł słuszny wniosek, że krótkie implanty zębowe mogą stanowić alternatywę dla implantów konwencjonalnych.

W drugim artykule: *“The influence of the crown-implant ratio on the crestal bone level and implant secondary stability: 36-month clinical study”* ocenie została poddana ta sama grupa badawcza, co w pierwszej publikacji cyklu. Nie stwierdzono istotnej różnicy w MBL między krótkimi i konwencjonalnymi implantami. Średni stosunek długości korony do implantu (C/I ratio) w G1 wyniósł 1,063, a w G2 1,69. Nie stwierdzono istotnej korelacji między stosunkiem C/I a wtórną stabilizacją, a także współczynnikiem C/I i utratą kości brzeżnej.

W trzeciej publikacji cyklu: *“Comparative evaluation of the effectiveness of the implantation in the lateral part of the mandible between short tissue level (TE) and bone level (BL) implant systems.”* do badania zakwalifikowano 32 pełnoletnich pacjentów. Osoby biorące udział w badaniu zostały losowo podzielone na 2 jednoliczne grupy, u których zastosowano 2 różne typy krótkich implantów różniące się typem połączenia i powierzchnią. W okresie obserwacji najlepsze wyniki osiągnięto przy stosowaniu implantów kresalnych (bone-level) z połączeniem typu platform-switching.

Powyższe publikacje zostały przez doktoranta połączone w jeden cykl, który stanowi podstawę rozprawy doktorskiej. Przedstawiono streszczenie polskie i angielskie. W sposób skrótowy i czytelnie przedstawiają ideę pracy doktoranta. We wstępie pracy doktorant opisał proces resorpcji wyrostka zębodołowego oraz metody jego regeneracji. W dalszej części pracy porusza problem aktualnej wiedzy na temat krótkich implantów. Przedstawia klasyfikacje implantów, opisuje ich budowę, zastosowanie oraz typy połączenia pomiędzy implantem a nadbudową protetyczną. Celem pracy była ocena efektywności krótkich implantów stomatologicznych w leczeniu pacjentów ze znacznym zanikiem wyrostka zębodołowego. Powyższy cel został zrealizowany a wyniki badań szczegółowo opisane w publikacjach naukowych. Doktorant sformułował trzy trafne wnioski potwierdzające założony cel badań:

1. Krótkie implanty stomatologiczne stanowią rozsądną alternatywę leczenia zarówno w szczęce jak i w żuchwie w przypadku, gdy ilość kości dostępnej do rehabilitacji implantoprotetycznej nie pozwala na zastosowanie tradycyjnych implantów lub do ich zastosowania wymagane są rozległe zabiegi regeneracyjne.
2. Zasady odbudowy protetycznej oparte na zasadach tradycyjnej protetyki stomatologicznej takie jak konieczność zachowania odpowiednich proporcji długości korzenia w stosunku do korony zęba nie mają zastosowania do prac wspieranych na implantach.
3. W okresie obserwacji najlepsze wyniki osiągnięto przy stosowaniu implantów kresalnych (bone-level) z połączeniem typu platform-switching

Reasumując, dysertacja lek. dent. Jakuba Hadzika napisana jest poprawnie, w sposób prawidłowy porusza problematykę zastosowania krótkich implantów do odbudowy braków zębowych w szczęce i w żuchwie. Jest podzielona na proporcjonalnej objętości rozdziały, gdzie w sposób przejrzysty opisywany jest postawiony problem badawczy.

Z obowiązku recenzenta zamieszczę również kilka uwag krytycznych:

1. We wstępie brak jest cytowań autorów.
2. Brak w rozprawie wykazu używanych skrótów.
3. Przedstawione w dysertacji wyniki byłyby bardziej przejrzyste, gdyby zostało określone czy są one istotne statystycznie i podany został poziom istotności.
4. W artykułach naukowych stanowiących cykl publikacji do pomiaru poziomu dolegliwości bólowych została zastosowana skala 11 punktowa, która powinna zostać nazwana skalą NRS a nie VAS.
5. W piśmiennictwie cytowanych jest 28 artykułów, jednak zasady sporządzania bibliografii naukowej powinny zostać usystematyzowane i konsekwentnie kontynuowane w kolejnych cytowaniach.
6. Swobodne czytanie rozprawy utrudnią liczne błędy zarówno interpunkcyjne jak i edytorskie.

Powyższe uwagi nie umniejszają jednakże wartości merytorycznej pracy. Badania zostały przeprowadzone i opisane w sposób prawidłowy. Praca wnosi nowe treści do tematyki implantologicznej i stanowi niewątpliwie wartościowy zbiór publikacji.

Z ogromną przyjemnością stwierdzam, że przedstawiona mi do recenzji praca pt. „*Ocena efektywności leczenia z zastosowaniem krótkich implantów stomatologicznych w rehabilitacji u pacjentów z atroficzną bazą apikalną*” spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim określonym w Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym. Wnoszę zatem do Wysokiej Rady Wydziału Lekarsko-Stomatologicznego Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o dopuszczenie lek. dent. Jakuba Hadzika do dalszych etapów przewodu doktorskiego oraz wyróżnienie pracy.

POMORSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY
W SZCZECINIE
ZAKŁAD CHIRURGII STOMATOLOGICZNEJ
70-111 Szczecin, al. Powstańców Wlkp. 72
tel. +48 91 466 1736, fax +48 91 466 1766
e-mail: kczhstom@pum.edu.pl

1869566

dr hab. n. med. Grzegorz Trybek
specjalista chirurgii stomatologicznej
tel. +48 603-627-689